

TANITÓBARÁT.

HAVI KÖZLŐ.

SZERKESZTI ÉS KIADJA :

SZILLI BENEDEK.

IV. év.

1889.
Február.

2. szám.

Tartalom:

1. Csak rajta. — 2. Tárca (Rudolf †). Irta: *Schön Bernát*.
— 3. Miért s mi módon kell már a népiskolában is a hazaszeretet
fejleszteni s ápolni? Irta: *Nagy József*. — 4. A vitakérdéshez.
Irta: *Somogyi Mari*. — 5. Tények logikája. Irta: *B*
— 6. Egyleti élet. — 7. Irodalom. — 8. Mi ujság? — 9. Ado-
mák. — A borítékon: »Posta.«

GYÖR, 1889.

TANITÓBARÁT.

Havi közlő.

Megjelenik minden hónap 10-ikén.

Előfizetési ára:

Fel évre 1 frt.
Egész évre 2 frt.
Egy oldal hirdetés . . . 5 frt.

Február.

A lap szellemi és anyagi részét illető küldemények így címezendők: „**Tanítóbarát**“ szerkesztőségének Győrött.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Csak rajta.

Lapunk mult számában ezeket mondtuk: „A tanító-egyesületek működése le van gyurva, meg van nyugózve. Voltak egyetemes, majd képviseleti alapon nyugvó tanító-gyűléseink, — most nincs semmi. A kormány halomra döntötte a tanító-egyletek szövetségének szép eszméjét, meghiusította az egyetemes gyűlésezés lélekemelő tényét: és most megtakarítja azt a néhány forintot, mibe a képviseleti gyűlés kerülne, mely gyűlés összehívása pedig a kormány erkölcsi kötelessége volna, amennyiben ő ezt ígérte és most szavát nem állja. A kormány tartja a kötőféket és elszalasztja a lovat.“

Azóta, hogy ezt megirtuk, mozogni kezd a fővárosi tanítók színe-ja.

György Aladár, Péterfi Sándor és Böngérfi kartársunk vezérezikketek irnak az egyetemes tanítógyűlés megtartása ügyében.

Szerintük fel kellene szállítani Lakics Vendelt, mint a III. egyetemes tanítógyűlés végrehajtó-bizottságának elnökét, a gyűlés egybehívására, azután buzditanak bennünket, vidéki tanítókat, hogy lelkesüljünk a szent ügy iránt és vegyünk élénk részt a mozgalomban.

Ami az egybehívást illeti, hát nem is lehet kétségünk az iránt, hogy a végrehajtó-bizottság ismerni fogja kötelességét.

Trefort meghalt, vele talán a tanítóegyesületek szövetségének eszméjétől való idegenkedés is sirba szállt.

Uj miniszterünk támadt, alatta talán győzni fog az elv, az igazság, a tanítók óhaja.

Az alkalom kedvező; most, vagy soha.

Mi vidéki tanítók pedig ott leszünk, bennünket nem kell sallangós frázisokkal buzdítani, hiszen mi érezzük leginkább szükségét annak, hogy alkalmunk kínálkozzék elmondani mindazt, a mi szívünket terheli.

Szivesen megyünk mi a fővárosba, ha nem is tanítani, úgy tanulni; hiszen itt a vidéken majdnem eltompul a szellemünk; mert oly gyéren hat körünkbe a korszellem égő fáklyájának világossága, mint a tenger fenekére szállt buvárharangba az üdítő levegő; mondjuk, mi szivesen megyünk tanulni, csak kínálkozzék kedvező alkalom.

Elmegyünk azonban nemcsak tanulni, — hanem azért is, hogy elmondjuk, mi fáj nekünk.

Hiszzen néma gyermeknek anyja sem érti a szavát.

T Á R C Z A.

Rudolf †

Gyásznapot él a nemzet.

Nem mulik a panasz, nem szünnek a könnyek: Rudolf sirba szállt s vele a birodalom népének édes reménye, a legjobb és legnagyobb anya büszkesége, a drága apa szeme fénye, ifju feleségnek szerelme, ártatlan gyermek boldogsága. A mindörökre néma sirba hogyan lehetett ennyit betemetni?

Oh Isten, mily nagyok és felfoghatatlanok a te műveid!

Ki hitte volna, hogy ez is megtörténhetik?

És — oh irtózatos végzet — megtörtént,

Hirtelen, miként a villám kéklő menyekből, csapott reánk a szomorú tény:

„Rudolf, a mi imádott trónörökösünk, nincs többé!“

Helyreigazítás. Lapunk mai számának 34. oldalán az utolsó sor a 35. oldal utolsó sora után olvasandó. Az idő rövidsége miatt e roppant sajtóhibát már kijavítani nem lehetvén, igen kérjük t. olvasóink szives elnézését. Egyáltalán biztosítjuk t. karfársainkat hogy ez a jövőben nem fog előfordulni.

g
s
tö
é
sz
ko
tö
ve
a
be
ta
vá
rac

Tudja meg új miniszterünk, mily keserves a mi életünk.

Tudja meg, hogy érkezett az idő, melyben azt a szegyenletes 300 frtnyi minimumot fel kell emelni.

1868 óta sokat tanult a hazai tanító-ság, tudományban, erkölcsi tekintélyben gyarapodott, — a minimum változatlan maradt. Milliókra rug már azon összeg, mit tőlünk a nyugdíj-alapra behajtottak: az özvegy nyugdíja még mindig oly csekély, hogy ezt pirulás nélkül elgondolni sem lehet.

Csak egy kis méltányosságot kérjünk.

Azért rajta fővárosi kartársak, mi vidékiek ott leszünk a tett színhelyén, mi nem fogunk távol maradni onnét, a honnét tanító-szívek dobognak felénk és ahol a testvéri szeretet gyengéd érzelmeivel fogadnak bennünket.

Csak rajta!

Egybe kell hívni azt az egyetemes tanítógyűlést, hadd találkozzunk, nem Philippinél, hanem az ország fővárosában, a mi kedves Budapestünkön.

Emlékezete él csak közöttünk és fog élni mindaddig, míg magyar lesz a szent földön, mit Magyarországnak neveznek és magyar szívből piros vérnek egy cseppje is.

A dicsőült rövid, de szép élete, valamint borzasztó halála a történeté, — mi néptanítók foglalkozunk gyermekkorával, tanuló éveivel, és neveljük a gondozásunk alá helyezett ifjúságot az ő szellemében, az ő nagy mintájára. Az uralkodó családban az uralkodásra hivatott főherczegek nevelése rég megállapított rendben történik s ebben Rudolf trónörökös nevelésénél is hivek maradtak.

Amint az értelmi nevelés ideje bekövetkezett, a tanulást a nyelveken kezdték és pedig klasszikus és világnyelveken kívül a magyar a cseh és a lengyel nyelvet is fölvettek a tananyagba, nemkülönben a vallástant és az általános műveltség alaptanait.

A magyarok történetét Rónai Jácint, az egykori emigrans tanította. Minden iskolaév végével nyilvános vizsgálat tartatott.

1872-ben, a trónörökös tizennégyéves korában a budai királyi várpalotában tartatott vizsgálat, arra Horváth Mihály püspök a forradalmi idők volt kultuszminisztere, Toldy Ferencz egyetemi rektor

Miért s mi módon kell már a népiskolában is a hazaszeretetet fejleszteni s ápolni?

Jelige: „Szép csillag a honszeretet
Gyönyörűségesen ragyog.”

(Petőfi.)

I.

Az embereknek természetében rejlik, hogy környezete iránt vonzódással, ragaszkodással viseltessék. — E nemes érzelem már a kis gyermeki szívben is feltűnő módon nyilvánul. Nézzünk csak egy zsenge gyermeket — kire még alig egy pár hava derült föl a lét hajnala — mily édes örömmel repes az idegen karjai közül az édes anya keblére. Nézzük a serdülő ifjút mily édes ragaszkodással esügg a rég nem látott szülő nyakán. Nézzük a sorsüldözötte vándort, ki hosszú távollét után mily könyező megilletődéssel lép a szülőföld emlékezetes földére.

Ez eredeti tehetség nem lehet más, mint a szeretet. — Vele születik az emberrel, feltűnik már a böleső felett s az kalauzol végig az élet göröngyös utain, az édesíti meg a küzdés, bú és fájdalom perezeit, az szárítja föl az árvák és nyomorban szenvedők könnyeit, az kísér részvéttel még sirunkhoz is, hol éltető jótékony sugára lealkonyul . . . De nem! . . . A szeretet még a siron túl

és Hegedüs Lajos miniszteri tanácsos is meghivatott, hogy a magyar nemzet győződjék meg arról, mily kiváló helyet foglal a trónörökös tananyagában a magyar történelem és irodalom s hogy a trónörökös a magyar nyelvet nemesak jól beszéli, — hanem a vizsgálat egyéb tantárgyainál is azt használja.

A fejedelmi szülőknek határozott kívánsága volt, hogy fiuk, a leendő király, oly észszerűen, komolyan és helyesen neveltessék, mint bármely más ember fia.

Világos rendelet volt kiadva a trónörökös nevelőinek, hogy el ne kényeztessék, tehetségei kifejtésében, gyakorlásában és érvényesítésében elnézésre ne hajoljanak, hanem éreztessék vele, hogy a királyfinak még fokozottabb mértékben vannak kötelességei, melyek alól magát felszabadítani nem szabad. Különösen Rónai Jácint előtt ő felsége nyíltan kijelenté azon óhajtását, hogy teljes elfogulatlansággal, a koronaörökösi állásra való minden tekintet nélkül, teljes őszinteséggel és igazsággal adja elő a magyar történelem tényeit, irányát, tanulságait; mert kell, hogy aki egykor az ország királya leend, ismerje az ország történetét, a célzatos ferdítést és

is él! . . . Avagy nem szeretettel őrzí-e a jó fiu a megboldogult szülők emlékeit? Nem szeretettel fogja-e át a hű nő férje sirkeresztjét, s nem a szeretet sajtolja-e ki szeméből a fájdalmas könyeket, melyekkel felejtethetlen élettársának sirhalmát öntözi!?! . . . Nem a szeretet koszoruzza-e meg a hősök emlékeit? . . . Egyszóval a szeretet oly isteni érzemény, mely nélkül az élet teher s a szív üres, kopár, mint a szikla, melyen a legkisebb növényke sem tenyész. — Azért mondja szent Pál: „Ha embereknek vagy angyaloknak nyelvén szólanék is: de, ha szeretet nincs bennem, olyanná lettem, mint a zengő ércz és pengő czimbalom. Ha szeretetem nincs, semmi sem vagyok. A szeretet tüdő, kegyes, nem irigykedik, nem cselekszik álnokul, nem gondol gonoszt, nem örül a hamisságnak, örül pedig az igazságnak, mindent elfödöz, mindent hiszen, mindent remél, mindent eltűr, — a szeretet soha el nem fogy.“ (Kor. I. 13.)

A gyermek jövődő élete, megelegetettsége s boldogsága attól függ tehát, hogy a nevelés mennyiben fejlesztette és ápolta szívében a szeretet nemes virágait. A szeretet eredeti tehetség, melyet nem kell a gyermek szívébe csepegtetni, hanem azt csak fejleszteni és ápolni szükséges. Az első inger a gyermek szeretetének fölébresztésére a szülők szeretetteljes esókja. A szülők iránti szeretet nem-sokára a testvérekre, a családra s Istenre terjed ki. A családról a

hamis felfogást. A szándékosan ápoltság valódi bün volna, nemcsak az ország, — hanem a trón érdekei ellen is.

A koronaherczeg már akkor korát túlhaladó szellemi tevékenységet tanusított és azon kitünő sajátságát árulta el, hogy tanulmányait önállólág iparkodik felfogni.

A tanulmányok sokoldalúsága mellett, a napirendet természetesen szigoruan kellett megállapítani. Minden más gyermeknek több ideje és alkalma került játszani, élvezni, mint a királyfinak, ki rövid néhány év alatt 5—6 élő nyelvet tanult meg.

A szellemi erő ilyenén megfeszítése daczára megőrizte a dicsőült eredeti lelkének elevenségét és vidorságát, mi többször pajzán humorban nyilvánult.

Egyizben paczka esett a papirosra. A trónörökös ennek látára, hirtelen felpillant a tanszoba mennyezetére.

A tanító kérdi, hogy tulajdonképen mit keres oda fenn?

Mire mosolyogva felelé; „Innen felülről ma tintának kell esnie.“

Szeretetre méltó gyermeki elfogulatlanságát a következő esinos epizod is jellemzi.

tanulótársakra, a községre, a nemzetre, a hazára s végre az egész emberiségre megy át.

Nekem e rövid czikk keretében nem czéлом az általános szeretet mikénti fejlesztésének módját tüzetesen tárgyalni, hanem csak azt akarom a következőkben röviden körvonalozni: miért s mi módon kell már a népiskolában is a hazaszeretetet fejleszteni s ápolni.

Még néhány év s ezer éve lesz, hogy a magyar nemzet e hazát vére árán szerezte. török-, tatár-pusztítás és véres testvérharc daczára mind e mai napig fenntartá, még pedig oly helyen, melyről a nemzetek áradata századokon át bőszt hullámként söpörték el egymást. Nincs nemzet Európában, melynek akár a legrégtbb, akár a legujabb nemzetközi jogok alapján — isteni és emberi törvények szerint — több joga volna sajátjához, mint a magyarnak. Milliók vére árán szerezte s tartá fenn a magyar nemzet egy ezred évig e hazát, melynek alkotmányos jótéteményeit ma már az egész nemzettest legkisebb tagjára is egyaránt kiterjeszti. S mégis „a magyarnak elolvasztása- és megrontására a természetnek — ugyszólván — minden teremtsé, sőt saját vére is már bölesőjétől kezdve szakadatlan iparral munkálkodott, mintha megsemmisítésére a földtekének minden népei engesztelhetetlen frigyét kötöttek volna; — mert nincs veszély, nincs rossz, nincs nyilvános erőszak, vagy vi-

A hatvanas évek első felében történt.

Tavaszt volt.

A májusi nap nyájasan mosolygott le a derült égről.

Akkor építették az ugynevezett Löwel-Bastei helyébe a modern Bécs legszebb ékét. Százan és százan nézték a munkásokat, kik véres verejttel rontottak — bontottak, majd ismét építettek és szépítették.

Várszinház tájáról is közeledett két komoly férfiú és egy vidor, szép gyermek. A jövevények is odalépv a munkások közé, a gyönyörű fiu felfogja a töltött talicska szarvát és tolja rendeltetésé helyébe.

Méhány perczig kiki gyönyörrel nézi az új kis munkást a bájos teremtsé mire az egyik napszámos kérdi tőle: „Mi a neved, öcsém?“

A szökefűrtös kis munkás felpillant és mosolyogva mondá: „Papa és mama Rudinak, — tanítóim pedig királyi fenségtnek neveznek.“

Most vége volt az incognitónak, A kísértők gyorsan magukkal vivék a kedves angyalt, kit a jelenlevők hódoló tisztelettel megéljeneztek.

szont alattomos, nyugodni soha nem tudó rágalom, nincs kajánság, nincs hont gyilkoló undok gázság, mely e népet megszállva nedulta, ne alásonyította, ne moeskolta volna a szégyen minden kinjaival; — mindenünnen ellenségtől körülvéve, mint gyenge sajka századokig hányatott ide s tova, föl és alá, a megböszült tenger árjai közt; végveszte minden pillanatban hihető volt, s mégis — noha elsülyesztésére minden összeesküdött — fenntartotta magát és él.“ Igy szólt Széchenyi István, a legnagyobb magyar. (Hunnia. Pest, 1858.)

E hazában lakó más nemzetiségek gyakran panaszkodnak s fennhangon jajgatnak, hogy: „A magyar kényszerítő eszközökkel és módokkal akarja terjeszteni magát s ekkép mi is kénytelenítettünk önvédelemről és haladásunkról gondoskodni.“ S ugyan miben áll ez önvédelem- és haladásukról való gondoskodás...? Folytonos követelésből, alaptalan gyanusítás- és hitvány rágalomból, sokszor vad káromlásból, melyekkel illetik a magyart. Hurezolják őt nyelven és papiron, dөнunciálják, sárba tiporják jó hirnevét, nemes jellemét az egész művelt világ előtt, mindazonáltal segítik enni kenyérét, s nem szégyenkeznek a magyar haza jótéteményeit élvezni s annak fényében sütkérezni.

A magyar nemzet soha sem volt szükkeblü a vele együtt élő

Még most is beszélük Bécsben, hogyan segítette Rudolf apjának Bécs városát felépíteni.

Azon a vizsgálaton, melyről már megemlékeztünk, az ifju trónörökös egész hévvel beszélt Nagy Lajos, Hunyady János, Mátyás király, Lotharingi Károly, Szavoay Eugen hőstetteiről. Részvéttel emlékezett meg I. Ulászló és a szerenesetlen II. Lajos ifju királyról, a nemzeti zavarokról és a törökök idejéről, midőn nem a magyar volt ura Magyarországnak. Az egyes időszakokat és történelmi alakokat is találóan jellemezte. Még most is emlékezetben van azon két kis beszéd, melyet tanárai felszólítására ez alkalommal rögtönözve elmondott.

Rónay ugyanis felhívá, helyezné magát a Szilágyi Mihály szerepébe és buzdítsa a katonáit, vagyis egész népet, hogy Mátyást kiáltásák ki királynak. Az ifju trónörökös annyi hévvel és a hazához való hű ragaszkodással oldotta meg nem könnyü feladatát hogy egészen felmelegíté hallgatóságát. Azután Lotharingi Károly nevében tartott lelkesítő beszédet, Buda várának visszavételére buzdítva embereit,

Ez a modor, melyben a fiatal főherczeg szelleme tanulmányai-

nemzetiségek és vallások iránt, mit eléggé bizonyít már csak azon tény is, hogy míg más államok századokon keresztül minden nemzetiséget és vallást elnyomtak, kiirtottak, vagy szolgai rabigába döntöttek: addig a magyar számos diadalai s hatalmi fénykora dacára — a különböző nemzetiségek iránt, melyeket e hon határai közt talált, vagy melyeket később fogadott volt be — mindig oly méltányos és igazságos tudott lenni, hogy azokat sem nyílt hatalomszóval, sem álnok eszközökkel beolvasztani soha meg nem kísérelte.

A magyar haza alkotmányos jogait és kötelességeit, javait és örömeit egyaránt terjeszti ki lakóira, nem bánja ő, beszéljen ki-kicsaládja körében a maga nyelvén, de megköveteli, hogy országos és közdolgainak folyjanak egy hangon és nyelven, megköveteli, hogy azon méltatlanok, kik eddig csak venni tudtak, de adni semmit sem akartak e honért: legalább értsék e haza nyelvét; megköveteli, hogy kik itt hivatalt és állást viselni akarnak, beszéljék is azon nemzet nyelvét, mely nekik kenyeret ad. Ezt kívánja saját nemzeti létünk, jövő fennmaradásunk és életünk.

Az alkotmány mindenkinek jogot ad az önvédelemre, a községi, megyei és országos gyűlések minden nemzetiség előtt tárva vannak, a sajtó pedig szabadságot ad mindenkinek gondolatai közlésére. Ha tehát valamelyik nemzetiség esonkítva érzi magát joga-

ban egész önállólag és egyénileg fejtetett ki minden tantárgynál uralkodó volt és tanuságot tett gondolkodása önállóságáról valamint erélyes elméjéről.

És ez a nagy elme megszűnt működni, a trónörökös szive megszűnt érezni, a kéz, mely csak jót tett, megdermedve nyugszik korporsóban, a fej, mely, annyit gondolt, szétroncsolva sirjában.

Hatalmas Isten, mily nagyok és felfoghatatlanok a te műveid!

Két nagy birodalom ura lehetett volna: és im egy szük korporsó is elég az ő részére.

Az ő nagy szelleme, mely hivatva volt a népek millióinak sorát intézni, Istenhez szállt és csak az, a mi mulandó, csak pora maradt itt a földön egy deszkakoporsóba zárva.

A ki nem a fegyverrel, — hanem a szellem hatalmával is tudott hódítani, a béke örök szeretet honába vonult.

Oh, dicsőült szellem, tekints le reánk a kéklő mennyekből és lásd — mint költőnk mondja — imádott hazánkat oly boldogau, mint a milyen boldoggá te akartad tenni.

Schön Bernát.

ban, vagy új jogokat akar nyerni, ott vannak a nyilvános és törvényes eszközök, használja azokat, szerezzen magának nyílt, de becsületes uton-módon többséget, s ha csakugyan igaza van, győzni fog előbb-utóbb. De a kifelé való gravitálás, a folytonos szitok és rágalom sem politikai, sem természetes jognak nem tekinthető; mert ezek az egységes hazaszeretetet lehetetlenné teszik, a testvéri egyetértést gátolják s a hazát nyomor és pusztulás örvényébe sodorják.

Ellenséges elemek közé vagyunk ékelve minden oldalról, azért mondja a nagy költő: . . .

„A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely.
Áldjon, vagy verjen sors keze,
Itt élned, halmód kell.“

(Vörösmarty.)

Ime uraim! azért kell a hazaszeretetet már a népiskolában is a gyermekek szívében is fejleszteni és ápolni.

II.

Nincs szándékom módszertant írni, azért csak főbb vonásokban körvonalozom, hogy: miképen kell a gyermek szívében a hazaszeretetet fejleszteni s ápolni?

Világos, hogy ki mit nem bír, azt másnak nem is adhatja, ki valamiért nem lelkesül, arra másokat nem is taníthat, nem is lelkesíthet. Mindenek előtt szükséges tehát, hogy a tanító szívében tiszta hazaszeretetet hordozzon, a honért lelkesülni, élni és halni kész legyen. — „Lelkesedés lelkesedést szül, barátságos hang, barátságos érzelmeket ébreszt. — Legyen tehát minden hangod, szavad, tartásod és teted, egészen egyező a hazaszeretettel, melyet növendékedben fejleszteni akarsz. — Ha te magad is magasztos érzelmeket és lelkesültséget táplálsz kebledben, akkor növendékeidet is ilyenek fogják áthatni“ — mondja Smid Károly. (Buch der Erziehung 404 l.) — Különösen igyekezzék a tanító a nemzeti szellemet, s a dicséretes jellemsajátságokat, melyeket egy ezredéves mult igazol, minden körben, de különösen családjá és iskolája körében fejleszteni, és megörökíteni. — Ragaszkodjék szeretettel s a nemzetet jellemző törhetetlen hűséggel apostoli királyához. — Tegyje meg mindenkor lelkiismeretesen kötelességét. Hódoljon a hazai törvényeknek, tartsa és tartassa meg kivétel nélkül mindazokat, melyek e hon javára alkotvák. Teljes erővel s minden tőle kitel-

hető módon igyekezzék saját lakóhelyének, vagy szülőföldjének felvirágzását előmozdítani, mert ki egy község vagy város jólétére sem képes közremunkálkodni, hogyan várjunk attól tiszta hazaszeretetet? — hogyan várjunk attól a honért meghalni is kész lelkésültséget? . . . Buzdítson saját hatáskörében mindenkit önzetlen hazafiságra s ebben mindig ő maga fényes példával járjon elől. — Neveljen engedelmes jó gyermekeket, mert ekkor a hazának tesz szolgálatot. — Ismertesse meg tanonczaival először is a szülőföldet, s ápolja szívükben azon nemes érzelmet; hogy mindenkor szeretettel ragaszkodjanak, sőt még a távolban is édesen emlékezzenek azon helyre, hol bölcsőjük ringott és földi lételük kezdődött. A szülőföld szeretetéről vezessük növendékeinket az egész haza szeretetére — Ismertessük meg velök a hazát, annak szokásait, intézményeit, legfőbb érdekeit, s azon kötelességeket melyeket a haza, minden fiától, minden polgártól megkövetel. — Magyarazzuk meg nekik, hogy ők mint gyermekek jelenleg azzal mutathatják meg hazaszeretetüket, ha jól tanulnak, engedelmes és szófogadók lesznek ugy szülőik mint tanítóik iránt. — Tanultassunk velök hazafias szellemű verseket, nemzeti dalokat, de kisebb történetek elbeszélése által is előmozdithatjuk szívükben a hazaszeretetet. Különösen ápolhatjuk azonban azt a földrajz és történelem tanításánál.

Értelmükhez mért egyszerű módon és nyelven ismertessük meg őket a nemzet nagyjaival, dicső férfyaival és hőseivel. (Ilyenek a honszerző Árpád, Szent István és László királyok, IV-ik Béla, Zrinyi Miklós, Dugonics, Kemény és Hunyady János, Kossuth Lajos, Deák Ferencz stb. stb.) Buzdítsuk azok követésére s lelkesítsük őket, hogy felnőtt korukban a hazáért vagyonukat, mindenüket s ha kell még életüket is feláldozzák.

A történelemből rajzoljuk eléjük továbbá azon megvetésre méltó egyének tetteit, kik hitvány önérdekből vagy bosszúból a haza ellen ármánykodtak, vagy azt elárulni sem iszonyodtak. Figyelmeztessük arra is gyermekeinket, hogy a más nemzetiségűeket — kik e hazának szintén egyenlő jogu fiai — ne gunyolják, ne bántalmazzák, hanem velök testvéri egyetértésben lenni és élni igyekezzenek. Erre nézve jó ily kis versecskéket betanultatni :

„Mindnyájan e haza gyermekei vagyunk
 Közös legyen tehát örömünk és bajunk
 S mint hálás gyermekek szeressük anyánkat
 Szép magyar hazánkat“ . . .

Minden alkalommal oktassuk őket, hogy mindent mivel csak itt bírnak, mindent mit itt élveznek, Isten után e hazától nyerik. Szeressék tehát e drága hont, melyen bölcsőjük ringott s melyen egykor sirhalmunk domborul.

Igy megtéve hazafias kötelességünket, bátran nézhetünk egy új ezred év elé s élni, virulni fog e drága hon, mert mint a költő mondja :

„Még jönni kell, még jönni fog
Egy szebb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százerek ajakán“

(Vörösmarty.)

*

Németi,

Nagy József
kántortanító.

Tisztelt munkatársunk e nagy lelkesedéssel irt cikkét néhány ponttal meg kell toldanunk.

A hazafias érzelmeket a d o t t a l k a l o m m a l kell és lehet leginkább sikerrel ápolni és fejleszteni. Ilyen alkalom például felséges királyunk, vagy forrón szeretett királynénk születés vagy nevének örvendetes napja, a koronázás évfordulója, (junius 8.). Az aradi vértanuk emlékezete (október 6) s. a. t. Ilyenkor legjobb a tanuló ifjúságot templomba vezetni és így a vallás alapján szívökbe vésni, hogy Isten, H a z a és K i r á l y a szentháromság, mely előtt meghajolni emberi, polgári és fiui szent kötelesség.

De ápolni és fejleszteni lehet a hazafias szent érzelmeket továbbá azáltal is, ha történelmileg nevezetes helyekre vezetjük tanulóinkat. Nem lehet szándékunkban itt tüzetesen kifejteni azt, mennyire volna szükséges gyermekeinkkel kisebb kirándulásokat tenni; de nem hisszük, hogy például a m o h á c s i tanító nem vezetné ki augusztus 29-én tanulóit a Csele patakhoz, hol a szerencsétlen ifju király, II. Lajos sirját lelte, vagy azon helyre, hol anynyi jó magyar vére folyt, — hogy a s z i g e t v á r i tanító nem mutatná meg a helyet, hol Zrínyi Miklós hősiesség halállal mult ki, vagy akár a g y ő r i tanító a várat, hol most a béke apostola, a püspök rezidál, ne mutatná be színről színre és ecsetelné azt az időt, midőn ezt éjjeli harcban Pálffy és Schwarzenberg visszafoglalta a törököktől. A közvetlen szemlélet alapján jobban keletkeznek

az érzelmek, azért szemléltessük legalább azt, amit szemléltetni lehet. A kép csak homályos fogalmat alkot, olyan az, mint a papirosból készült virág.

Életet csak élet adhat.

Szerk.

A vitakérdéshez.

Alkalmasabb időben nem tűzhetne volna ki a vitakérdést a szerkesztő ur, mint most, midőn a tanítóvilágot oly szerfelett kínos ügy foglalkoztatja. Rimaszombat volt színhelye e valóban szomorú esetnek, hol a járókelők egy fiatal ember holttestére akadtak, kiből Hunfalvy Géza fiatal tanító földi maradványait ismerték fel. A fiatal ember mint sokan állítják unokaöccse volt a most elhunyt nagy tudósunk Hunfalvy Pálnak, ki pénzzel és jó tanácsokkal gyakran akarta visszatéríteni a rossz útra tévedt fiatal embert, de fáradozása sikertelen maradt, az ifju ráunva a pályára a pálinka mértéktelen élvezetében merült és egy napon ennek hatása alatt öntudatát veszítette és az utcán lelte halálát.

Valóban szomorú dolog ilyesmit hallani, a felebarátról, de kétszeresen rosszul esik ez nekünk tanítóknak, tudván, hogy az ily eset többet ront, amugy is kevés tekintélyünkön, mint amennyit éveken át építeni képesek vagyunk.

Gyakran halljuk említeni, hogy a tanító mintaember legyen a faluban, hogy a serdülő gyermek, ki utánózni szereti ami neki imponál, ezen utánzás által ne sajátítson el oly dolgokat, melyek testét és lelkét megmételtyezik. De példát vesznek róla felnőttek is, kik belátják, hogy ők is indulhatnak azon egyén után, kinek kezébe leteszik legfőbb kincsöket, gyermekeiket. Nem dobog-e hangosabban szived tanító, ha pályád töviseiről elmélkedve, eszedbe jut az, hogy egy egész helység jóléte, a jövő nemzedék boldogítása van kezébe letéve és részben tőled függ, hogy ezek a társadalom hasznos tagjává váljanak. És hol nyílik bővebben alkalma a tanítónak magasztos missiójának gyakorlására, mint midőn amaz, emberirtó ital terjedésének meggátolásáról van szó, mely az állatiasság niveaujára sülyesztí az embert és amely akárhányszor igazi tragediáknak válik okozójává.

De hát mit tehet e részben a tanító, fogják olvasóim kérdezni? Vem vagyunk annyira elbizakodottak, hogy e tekintetben kellenél nagyobb fontosságot tulajdonítsunk magunknak, de tagadhatatlan, hogy nagy és fontos szerep jutott neki osztályrészül.

Vegyük a tanító főhatáskörét, az iskolát. Mily bő alkalma nyílik itt a tanítónak ugyyszólván undort ébresztetni növendékeiben a szeszes italok iránt, ha a gyermek kedélyére ható példákban csepeteli az ilyen sülyedt lények életmódját, ha az életből merített elbeszélésekkel érteti meg növendékeivel, hogyan fejezték be rendesen életüket azok, kik nemtelen szenvedélyök által elragadtatják magukat.

De mit használnak a tanító ékes szavai, ha ő maga vizet prédikál és bort iszik, ha mértékletességre inti a népet és ő maga a koresmában duhajkodik és másnap kábult fővel jelenik meg az iskolában. Az ilyen ember láttára csakugyan eszünkbe jutnak a német író szavai: Kit szánjak meg inkább: a tanítót, ki hivatását téveszté, vagy a gyermekeket, kik kezei alatt sinylődnek?

A példa tehát, mint mindenütt, úgy itt is megteszi kellő hatását. És erre különös súlyt kell fektetni a tanítónak már azért is, mert oly sokan vannak, kik fölötte hatalmaskodni szeretnének, és nagy öröme telik abban, hogy a tanítónak rossz hirnevet szerezzenek és őt alaptalanul is gyanusítgatják. Egy derék falusi tanító esete jut itt most eszembe, elmondom:

Találkozik az esperes a tanítóval és beszédbe ereszkedve vele egyszerre elszörnyűködve kiált fel: „Mester uram, hiszen maga ivott, megérezem.“

„Nem én tiszteletes uram“, feleli hűledezve a rektor, „hanem az éjjel szörnyűn kinzott a fogam, azt csillapítottam egy kis rummal.“

„No vigyázzon, feleli az esperes, mert magának mintaembernek kell lennie.“

A tanítót másnap megint megszállta fogfájása, de tiszteletben tartá főnöke tilalmát, nem igyekezett azt enyhíteni, hanem csapott oly éktelen kiabálást, hogy a házban lakó tiszteletes ur kora hajnalban beállított egy óriási üveg sziverősítővel, csak ne zavartassék többé csendes álma.

Nem mindenkinek fog ugyan sikerülni a gyanut ily gyorsan elhárítani magáról és ennek alaptalanságát ily kézzelfoghatóan bebizonyítani, de találjon a tanító módot arra, hogy neve semmiféle dorbézolással kapcsolatba ne hozassék és így elérheti, azt, hogy növendékei majdan áldólag fognak rá emlékezni, mint olyanra, kinek gyarapodásukat köszönhetik, ő pedig visszatekintve megfutott életpályájára, nyugodt lélekkel mondja el: Eleget tettem kötelességemnek.

Tények logikája.

Örömmel és élvezettel olvastuk e becses lap mult számában megjelent cikket, mely az országos zsidó tanítók egyesületéről emlékszik meg.

Örömmel és élvezettel mondjuk, amennyiben a „Tanítóbarát” szelleme után ítélve, van reményünk ahhoz, hogy az ellenvéleménynek is helyet fog adni t. szerkesztő ur.*)

Elismerjük szívesen, hogy a központban működő férfiak a hazai zsidótanítók anyagi, szellemi és erkölcsi értékeik körül bokros érdemeket szereztek maguknak, azt is tudjuk, látjuk és érezzük, hogy az állandósítás ügyében nagy buzgalmat fejtettek ki.

Csakhogy e jó urak ellen is van panaszunk.

Mi ezeket a panaszokat im elmondjuk.

Mi az oka annak, hogy csak néhány száz tanító csatlakozott az egyesülethez?

Bizonyára a tanítókat okozza a világ.

Pedig, tessék elhinni, hogy nem egészen a tanítóság az oka.

Amely testület 25 évi működésével nem képes hódítani és a közös szent ügy lobogója alá csoportosítani az egy cél felé törekvő erőket, az vagy nem tud, vagy nem akar erőlyesen működni, buzdítani és lelkesíteni. Hisszük, hogy sok zsidótanítót átjárta a közönység gonosz szelleme, hogy egyik-másik csak avval törődik, ami őt közvetlenül érdekli, azt is hisszük, hogy a silány anyagi ellátás dermesztőleg hat egyikre-másikra; de bizonyosra vehetjük azt is, hogy a fővárosban működő és az egyesület élén álló kartársak sem tettek minden tekintetben eleget mindannak, ami erejükből oly szépen kitelt volna.

Beszéljenek a tények.

Vidéki körök alakultak. A központ egyik vidéki körben képviseltette magát, — a másikon szó és írásbeli meghívás daczára már nem volt képviselő.

Miért? Nem tudjuk, arról hallgat a krónika.

Zomborba el lehetett küldeni Csukási Fülöp urat, a győrvi-
vet abban csak ugy hemzseg a sok sajtóhiba.**)

*) A mi elvünk az, hogy minden ember legyen ember és magyar. Mi módon imádja Istenét, ahhoz semmi közünk. Üdvözljön kiki hite és meggyőződése szerint. E szempontból kiindulva, sohasem kérdezzük azt, hogy ki ir nekünk, hanem azt, hogy mit ir? Ha a cikk tendenciája összefér a közjó, a tanítók és a magyar nemzeti népevelés érdekeivel, ugy lapunkban buzgó támogatásra fog akadni mindenkor.

déki kör Sopronban tartott közgyűlésére már nem akadt képviselő, pedig a kör elnöke, Schön Bernát ur személyesen ott járt Budapesten és meghívót is küldött. Az ilyen ignorálás nagyon zokon esik. Mert aut aut. Ha ide lehet valakit kiküldeni, ugy amoda is lehet; egyik annyi, mint a másik.

Azután könyveket adott ki az egyesület, mely szellemi termékek fölötté rózsás színben lettek e lapokban feltüntetve.

Mi már kissé higgadtabban szoktunk bírálni.

Vegyük az egyesület bibliáit.

Magyarra lettek fordítva ezen könyvek.

Szép volt a törekvés, nagyon szép, hazafias szellemtől áthatott dolog. Csakhogy erről is elmondhatjuk: „Adtál uram esőt; de nincs köszönet benne.“ Az a fordítás oly silány, össze-vissza pofozott magyarság, hogy sokszor használni sem lehet. Emellett a kiállítás a lehető leggyarlóbb és ára oly nagy, hogy ott, hol a gyermekeknek két részre is van szüksége egy-egy osztályban, sajnálni lehet a szegény szülőket. De ez még mind hagyján. Hanem mit szóljunk ahhoz a gondatlansághoz, hogy bizonyos iskola tanulói megvettek 50—60 példányt a biblia második részéből: és egyszerre az a felfedezés örvendeztette a tanítót, hogy egy egész iv az ötödik könyvből van bele kötve, holott az, ami az ő tananyaga teljesen hiányzik. Egy tanítókból álló országos testület részéről bizony több figyelmet lehetne és joggal elvárni.

Az olvasókönyvek sem különbek.*)

Nem akarjuk ezuttal a tartalmat bírálni, bár ehhez is nagyon sok szó férne, azt sem akarjuk gáncsolni, hogy a könyvnek egy jó negyedrésze bibliai történet, mire zsidóiskolában, hol a gyermekek az eredeti héber szöveget ugyis magyarra fordítani tanulják, épenséggel nincs szükség; de nem hagyhatjuk szó nélkül azt a hanyagságot, mely e könyvek kijavitása körül el lett árulva.

Tények szóljanak.

Vegyék azok, kiket e dolog érdekel, kézhez a harmadik osztály számára irt és már harmadik kiadásban megjelent olvasóköny-

*) De azt már kikérjük magunknak. Ezek az olvasókönyvek ugy magyarság, mint paedagogiai tapintat tekintetében ritkitják párjukat a hazai tanirodalomban.

Szerk.

***) E pontban tökéletes igaza van t. cikkírónak. Mi kézhez vettük a szóban álló könyvet, kijavitottuk a boszantó sajtóhibákat és — ha kell — rendelkezésére bocsátjuk azt a t. központi választmánynak, hogy ujjab kiadás esetén a baj orvosoltassék.

Szerk.

sület részéről jövő és népiskolai tanulóknak szánt könyv, melyből a gyermek nyelvet tanul, nem lehet korrekt, kifogástalan?

Ilyen apróságok csökkentik az egyesület tekintélyét és a tanítóság színe-javát csak tespedésre kárhozzatja.

Ha az a központi válatmány az egész hazai zsidótanítóságot akarja megnyerni, úgy küldjön ki kebeléből lelkes vándortanítót, ki a vidéki kört megszerte megalakítani képes; a kör minden rendes közgyűlésén képviseltesse magát és gondoskodjék arról is, hogy a vidéki körök szellemi életét irányozza, határozatait végrehajtsa.

Azokat a könyveket pedig, úgy a bibliát, mint az olvasókönyveket vegye tüzetes revízió alá. Az egyiknek csorba nyelvezetét ki kell fenni, — a másodikból ki kell szorítani minden fölösleges anyagot és gondoskodni arról, hogy azok a boszantó sajtóhibák ki legyenek javítva. Nem kérünk sokat; de azt, amit kérünk, teljesíteni kötelesség úgy az egyesület anyagi, mint erkölcsi érdekében.

B

Egyleti élet.

A veszprémi zsidótanító- egyesület szépen felel meg rendeltetése magasztos céljának, amennyiben lelkes tagjai minden áron azon vannak, hogy felekezeti érdekeiket a nemzet érdekeivel összeegyeztessék. Hogy miképpen igyekeznek e szép, szent és magasztos cél elérése, arról a következő tények szóljanak.

A legutóbbi közgyűlés alkalmával négytagu bizottság lett küldve a célból, hogy a mintatanításoknál követendő elveket, úgy szintén a nézpontokat, melyek szerint az előadás megbirálandó, állítsa össze. A bizottság e hóban értekezletet tartott, mely alkalmalmmal V a r g y a s E n d r e kir. tanfelügyelő nagy szakavatottságról tanuskodó dolgozatot terjesztett elő, mely dolgozatot egész terjedelmében fogjuk közölni. Az elvek már meg vannak állapítva és nagybecsű munkának igérkezik.

Ugyanezen szép törekvésű egyesület a következő pályakérdéseket tűzte ki:

Jelöltessék ki a magyar zsidók történetéből azon tananyag, mely a népiskolában tárgyalandó. Egyuttal állapitassanak meg azon elvek, melyek a magy. zsidók történetének tanításánál követelendők, különösen kimutatandó, vajjon az említett tantárgy a hazai

nemzeti történettel kapcsolatban tartandó-e? A kifejtett elvek alkalmazása „Mátyás király korának“ módszeres ismertetése által a népiskola V. osztályában gyakorlati mintaleczkében bemutatandó. Pályadíj 2 drb. cs. kir. arany 2. Fejeztessék ki, mely módszer alapján és minő terjedelemben taníttassék a magyar tannyelvű zsidó iskolákban a német nyelv. Pályadíj 1 arany. A pályamunkák f. évi 1-ig a jeligés levél kíséretében az egyesületi elnökséghez küldendők be.

Ha ily szellemben és kitartással működnének mindenütt zsidó kartársaink, úgy enyészetnek indulna csakhamar az előítélet és elaszt az időt, melyben egy volna a hazai tanítóóság, mint egy az Isten, a magyarok Istene, ki bennünkett vezéreljen.

IRODALOM.

A világ legrégebbi lapja 911-ben lett alapítva, természetesen nem nálunk, hanem Chinában. Címe „Kin Pán“. Kezdetben nem jelent meg rendszeresen és nem volt időhöz kötve. 1361-ben heti lappá nőtte ki magát és 1804-ben napi lappá lett. Most háromszor jelen meg naponta. Hat chinai böles áll a szerkesztőség élén, kik az államtól nyerik fizetésöket. Egészben 14.000 előfizetője van. Nem sok de mégis több, mint némely magyar lapnak.

„**Egyetemes közoktatásügyi szemle**“ ezim alatt új lap indult meg a fővárosban dr. J a n c s ö B e n e d e k szerkesztése alatt Wodianer F. és fiai kiadásában. Eddig két szám van előttünk és ezek után itélve, jó lélekkel mondhatjuk, hogy az új vállalat szép eredményekre jogosít, amennyiben úgy a bő tudományu szerkesztő, mint a munkatársak diszes soru részéről csak a legjobbat várhatjuk. Üdvözöljük kedves laptársunkat s tiszta szivből kívánjuk, hogy addig éljen, míg a hazai közoktatás szent ügyének, felvirágzásának élhet.

Korunk ifjusága, az ifjuság érdekeit képviselő társadalmi ismeretterjesztő lap 2-ik száma küldetett be hozzánk. Előfizetési ára egész évre 3 frt. A vállalat szép, csak hogy a tartalom nem egészen felel meg rendeltetése czéljának. Nagyon sok sületlen dolgot karol fel és kevés gondot fordít az ismeretterjesztő részre. Pedig ifjuságunknak szánt lapnál ez volna a fődolog. Mindamellet ajánljuk társaink becses figyelmébe.

Gyakorlati utmutatás a hebegés leszoktatására, szülők, tanítók részére magánhasználatra, Günther E. rendszere nyomán írta Baranyai Gyula, áll. polg. iskolai igazgató Budapest. Méhner Vilmos kiadása. 1888. ára 80 kr. E hézagot pótló nagy munkát, mit haszonnal és élvezettel forgathat minden néptanító, legmelegebben ajánljuk figyelmébe mindazoknak, kiknek szánva van és miután ritka

az a népiskola, melyben egy-egy hebegő gyermek nem található, kívánjuk, hogy a szabatos magyarsággal irt munka egy tanító könyvtárából se hiányozzék.

A magyar hírlapirodalomról Szinnyey József most is közzétette kimutatását a „Vasárnapi Ujság“-ban. Hírlapirodalmunk szerepéről nem hangozhatik panasz. Január első napján 600 magyar lap jelent meg, s ezeknek előfizetési ára 2506 frt 65 kr. A pozsonyi Rát Mátyás „Magyar Hirmondó“-ja (1780-ban) volt az első rendes magyar hírlap. Tehát egy századnál nem sokkal több a magyar hírlapirodalom múltja, s ma már — ezt bátran lehet mondani — tartalom tekintetében a legjobb külföldi lapokkal versenyez. 1868-ban már 120, 1873-ban 201, 1879-ben 324, 1882-ben 412, 1886-ban 516 magyar lap jelent meg. Az idén pedig elértük a 600-at. 1780 óta összesen 2659 magyar lap jelent meg. Az idén 267 lap a fővárosban, 333 a vidéken és kettő külföldön jelenik meg. Idegen nyelvű lap 181. E szerint hazánkban 10,275 magyarul beszélő egyénre egy hírlap, 15,240 németre egy német, 79,805 szlávra egy szláv és 82,992 románjuk egyénre egy román lap. Az egész földön 41.000 hírlap és folyóirat jelen meg s 36,318 egyénre esik egy. Magyarországon ez idő szerint 781 lap és folyóirat van s ebből 17,718 főre esik egy.

MI UJSÁG.

— **Lapunk mult számában** pályázatot hirdettünk valamely derek falusi magyar néptanító életrajzára. Beérkezett egészben 5 pályamunka. A kitűzött volt 1 drb aranyat P o z s á r L á s z l ó k a r á d i néptanító nyerte el, kinek a megérdemelt jutalmat el is küldöttük. A szép életrajzot, melyben az illető volt tanítóját méltatja, hozzuk legközelebb.

— **A vitakérdés** tekintetében már szerencsésebbek voltunk. A tárgyhoz 11 tanító szólott hozzá. A két képet sorsolás útján S o m o g y i M a r i á s z á r i nevelőny nyerte el, kinek csinos dolgozatát lapunk mai száma hozza. Az eredményt látva, újabb vitatételül a következő kérdést tűzzük ki: „Mi lehet oka annak, hogy némely, különben épészü gyermek nem tanulhat meg folyékonyan olvasni? Lehet-e egyáltalán e bajon segíteni és hogyan?“ Jutalom Dr. Simonyi Zsigmondnak a kötészókról irt két nagy munkája.

— **Stáhly György**, kir. tanácsos és győrmegyei tanfelügyelő egész rejtély előttünk. Oly szerény, oly hallgatag és amellet oly erélyes és a szó kimondásában oly bátor és kiméletlen, hogy bámulatra ragadja az embert. Még nem ismerjük egészen intenzióit; de annyit mondhatunk, hogy figyelemmel fogjuk kísérni működését és ha látni fogjuk, hogy igazság a vezéresillaga, úgy támogatni fogjuk még akkor is, ha egyenesen ellenünk törne. Nem régen egy tanító ellen zúdult. Nem ismerjük a dolog mibenlétét, azt sem tud-

juk, tulajdonképen, ki az a szerencsétlen kartárs, ki nem volt képes működésével a tanfelügyelő ur igényeit kielégíteni; de, ha nem esalódunk, és igaz az, amit a dolgot illetőleg hallottunk, úgy a tanfelügyelő ur nagy darázs-fészekbe nyult. Kivánjuk különben, hogy a keeske is jóllakjék meg a káposzta is megmaradjon, amennyiben bajt, melyről segíteni nem lehet, tünni kell. Nem jobb lett volna a tanítót, ha már kellett, négy szem közt meginteni? Dobszó mellett nem lehet verebet fogni. Különben, mint mondtuk, egyelőre figyelő állást foglalunk el és még nem mondunk ítéletet.

— **Az új miniszter Csáky Albin** gróf, mint látszik, jó uton halad. Az utóbbi időben kinevezett tanfelügyelők sorában több néptanítót találunk. Örömmel regisztráljuk e tényt és szívből óhajtjuk, hogy minél gyakrabban álljon módunkban lapunk t. olvasóit hasonló hírekkel meglepni. A szakfelügyelet volna korunk legszebb és legszentebb vívmánya.

— **Tanítótársaink egyike** a következő kérdések közlésére kér fel bennünket. Szívesen teljesítjük a kívánságot és kérjük t. tanítótársainkat, legyenek szívesek a fontos kérdésekhez minél számosabban hozzászólni. A kérdések a következők: 1. Káptalan az iskolánk kegyura. Pajtát és istállót építettünk az iskolaháznál. Van-e törvény, mely szerint arra kötelezhető, hogy adó frt. után reá a megfelelő rész kivetessék: és vele megfizetessék? 2. Felekezeti iskolánál mennyi lehet adó frt. után a kivetett %? 3. Van-e törvényes joga a községi bírónak a cseléd gyermekek tandíját a számadó tisztnél az illető szülők fizetéséből lefoglalni? S köteles-e a tisztt azt a bírónak, vagy az illető tanítónak átadni? 4. A kegyuraság tisztjei közül szükséges-e, hogy legyen beválasztott iskolaszéki tag, s ha nincs beválasztva tagja-e az iskolaszéknek.

— **Derék tanfelügyelő.** Hogy mennyire becsüli Vargyas Endre veszprémmegyei kir. tanfelügyelő a tanítóegyesületeket, azt bizonyítja a következő nyilatkozata, mit egy ottan tartott értekezlet alkalmával tett. Azt mondá ugyanis: „Oda fogok hatni minden rendelkezésemre álló eszközzel, hogy minden megyebeli tanító egy-egy egyesületnek tagjává legyen és amely tanító ezt tenni vonakodnék, azt a megye területéről kiüldözöm.“ Amennyire mi a megnevezett megye derék tanítóit ismerjük, tudjuk, hogy az üldözésre nem leszen szükség, kivált Vargyas Endre részéről, kinek jóakaratu szavai sohasem tévesztik el hatásukat.

Lapunk szerkesztőjének mult év decemberi számunkban megemlített magyar nyelvtani gyakorlókönyve a magas miniszterium részéről jóváhagyatott.

— **A VI-ik egyetemes tanitógyülés** iránt mint nagyobb mérvben terjed az érdeklődés a tanításág között. A végrehajtó bizottság elnökéhez Lakics Vendel főv. igazg. tanítóhoz naponkint érkeznek megkeresések a vidékről, melyekben az egyet. tanitógyülés egybehívását sürgetik. A végrehajtó bizottság központi választmánya mindaddig nem hajlandó ily nagy gyűlés rendezéséhez fogni, míg egyenesen maguktól a hazai tanító-egyesületektől nem kap erre nézve

felszólítást. Ily felszólítás eddigelé alig két-három egyesülettől érkezett a bizottsághoz. Ezek egyike a népnevelők budapesti egyesülete ez évben egy végr. bizottsági nagy gyűlést kíván tartani, s annak tárgyaiul kéri kitűzetni a népoktatási törvény s az orsz. tanítói nyugdíjtörvény revíziójára vonatkozó kérdéseket, kisdédóvás ügyének törvény által leendő rendezését, a közel 40.000 frt. alaptőkével rendelkező tanítói Eötvös-alap további gondozására vonatkozó szabályzatokat és végül a VI. egyetemi tanitógyűlésre kitűzendő tételeket. Egyetemes tanitógyűlést csak 1890-ben kíván tartatni az egyesület s ennek tárgyaiul ajánlja a) a nemzeti iskolák felállításának kérdését, b) a neveléstudománynak magyar nemzeti alapokra fektetését, c) az erkölcsi oktatásnak egyöntevű elvek szerint való szabályozását, d) a tanítói közszellem állandósításának kérdését.

ADOMÁK.

G y e r m e k : A koronaherceget és a királykisasszonyt is a gólya hozta ?

Igen — felelé az anya.

Gy. Igy hát a gólya is udvari szállító!

A világteremtést magyarázta a tanító, elmondta, hogy a Mindenható két nagy világító testet teremtett. Az egyiket, hogy uralkodjék nappal, — a másikat pedig, hogy világítson éjjel. Aztán examinálván, egy kis lányka imígyen felelt: A nagyobb világító test a nap, — az éjjelt pedig megvilágítja — az éjjeli mécs.

S z o r g a l m a s a n írja a gyermek feladványát, odalép az apja és kérdi: Mit csinálsz itt?

A gyermek hamarosan mondja, hogy igéket csinál.

A tanfelügyelőt várták az iskolában. A tanító ismervén növendékei zajongó természetét, imígy figyelmezteti őket: „Aztán azt előre mondom, ha bejön a nagyságos ur, mindenki tartsa a száját és kiáltsa: Isten hozta nagyságos ur!”

„Melyik a jobb kezed?” kérdi Gyurit a tanító. — „Kérem tanító ur — feleli amaz sértődve — nekem mindakét kezem jó.

Sopánkodnak a tanulók, hogy sok a leczke.

„Igazatok van, — feleli a tanító, — tehát mivel Nagy Lajos olyan hosszú, oszszátok fel 2 részre.

Felelős szerkesztő: SZILLI BENEDEK.

POSTA.

Föt. E. Miksa urnak, Körmend. Örömmel üdvözöljük előfizetőink díszes sorában. Hiába, a szívek csak ismerik egymást. — **Sch. Mór urnak, Veszprém.** Mi tiszteletpéldányt küldünk, Ön előfizet! Sebaj: a rokonságban marad. — **Pongrász János, Gyula-Fehérvár.** A júniusi számmal sajnálatunkra nem szolgálhatunk, miután egyetlen egy példány sem áll rendelkezésünkre. Üdvözlét. — **K. Jakab igazgató, Pécs.** Kedves soraid igazán jól estek. Most érzem csak igazán, mennyit ér a jó barát. Ily ékes tollu harcos mindegyik lapnak csak díszére válik. — Forró köszönet. — **M. I., Ungvár.** A tanítótestület üdvözlete buzdítólag hatott reánk. Szívvel köszönjük a jó kívánatokat; őszintén szólva, nem is reméltük, hogy az önök táborában is fogunk elvtársak- és pártolókra akadni. — **R. J. Búd-Szt-Mihály.** Többen is kívánják, hogy a Tanítóbarát többször jelenjen meg. Előbb ki akarjuk érdemelni tanítótársaink bizalmát, meg akarjuk mutatni, mire képes a becsületes törekvés, azután idővel, ha lehet, megeselekedjük. A pártolástól függ minden. — **W. A., Szil.** Köszönjük. Része legyen a munkában. Önnek van tehetsége, most itt az idő. Tisztelet mindnyájuknak; mit csinál az én Pr. J. pajtásom? — **A. K. János, Jászberény.** Ejnye, be jó humora van. Ily gunyoros modorban nem írná le nekünk a falusi iskolák felvirágozásának akadályait? Kívánságát teljesítjük. — **S. B., Pécs.** Miután tudjuk, hogy pontos „gyerek” vagy, a pénztárosi tisztséget reád ruházzuk szívesen. A „Néptanona” részéről mást vártunk. Különben se baj. A téthi ügyet, melynek minden ágát-bogát ismerjük, az illető kartársra való tekintettel, nem hozzuk. — **B. F., Veszprém.** Az egyesület ügyeit mindig szívesen közöljük. A lapot az illetőknek megküldtük. Jó volna, ha Ön írna nekik egy-egy levelezőlapot. Szervusz.

